

ד' כסלו תש"פ
02 דצמבר 2019
תיק 79142

פסק דין

תיקון טעות סופר

לבין
הנתבע

בעניין שבין
התובעת

א. רקע מוסכם

התובעת המתגוררת בפתח תקווה, אחראית על דירה שבבעלות דודתה במתחם שנלך בירושלים. כחלק מאחריותה לתחזוקת הבית, היא הביאה למכבסת נקי, הנמצאת בבעלות הנתבע פריטים לכביסה. בפעם הראשונה שהתובעת נעזרה בשירותי הנתבע (אחרי סוכות תשע"ט) הבאת הפריטים למכבסה לניקוי והחזרתם לאחר הניקוי, נעשו בעזרת שליח מהדירה של הדודה למכבסה. התובעת שלמה על הכביסה 730 ₪ ללא תשלום נוסף על המשלוח. לאחר מכן הוחזרו כמה פריטים לכיבוס חוזר ללא תשלום נוסף.

בתאריך כ"א אדר ב תשע"ט (28.03.19 למניינם), השאירה התובעת שתי מפות במכבסה, כשהפעם היא מסרה אותם בעצמה ולא על ידי שליח. לאחר קצת יותר מחודש, בתאריך כ"ד בניסן תשע"ט (29.04.19 למניינם), חזרה התובעת לקחת את המפות. המפות לא נמצאו, גם לאחר חיפושיו של הנתבע.

אין מחלוקת כי בתקנון המכבסה, המופיע בעת הדיון, ליד דלת המכבסה, כתוב שהמכבסה אינה אחראית לכביסה לאחר 30 יום מהמסירה, וכן שבמקרה של נזק המכבסה תשלם עד פי 7 עד 10 מעלות הכביסה.

התובעת דרשה פיצוי בסך \$ 1450 עבור המפות והנתבע טען שהוא פטור. זו תמצית המחלוקת שבין הצדדים, להלן פירוט טענותיהם.

ב. טענות התובעת

התובעת טוענת כמה טענות עובדתיות:

1. מסירת הכביסה לניקוי חוזר נעשתה על ידה, ללא שליח.
2. הכביסה נשואת המחלוקת היא מפה אחת שחולקה לשתים.
3. שתי המפות נמסרו לכביסה תמורת 124 ₪.

עמוד 1 מתוך 7

4. התובעת הבהירה לנתבע בעת המסירה שהיא גרה רחוק, והיה עליו להבין שיתכן ותגיע באיחור לאסוף את המפות ולכן יהיה עליו לשמור אותן עד שתגיע.
5. הכביסה נמסרה ידנית לפני פסח והיא הגיעה למכבסה כדי לאסוף אותה אחרי פסח.
6. במהלך פסח היה תלוי שלט על המכבסה שהיא סגורה (הוצג צילום).
7. לא סוכם על החזרה בעזרת שליח, ואכן שום שליח לא התקשר כדי לתאם החזרה.
8. כאשר פנתה לנתבע הוא אמר שיחפש את המפות, ולא טען שהן הוחזרו.
9. בהמשך הוא הציע פשרה שהיא לא הסכימה לקבל.
10. בכל הפעמים שהיא הגיעה למכבסה היא לא ראתה כל תקנון.
11. הנתבעת הציגה סרטון שצילמה באחת הפעמים שהגיעה ובה רואים שהתקנון אינו תלוי במקום בו הוא תלוי עכשיו (ליד הדלת).
12. התובעת הציגה קבלה על רכישת שלוש מפות, הזולה ביניהן עלתה \$1450. לטענתה, המפות שאבדו נעשו מאחת המפות המופיעות בקבלה. מספק היא תובעת את עלות המפה הזולה ביותר.

התובעת טענה מספר טענות משפטיות:

1. לפי החוק (לא צוין איזה חוק) יש לפרסם את התקנון במקום בולט, משלא נעשה כך, התקנון אינו מחייב.
  2. גם על הצד שהתקנון מחייב, על פי סעיף 25 (ב1) בחוק החוזים (חלק כללי) במקרה של ספק יש לפרש את התקנון לרעת מי שניסח אותו.
  3. במקרה זה, לא ברור האם התקנון שקובע שלאחר 30 יום המכבסה אינה אחראית, פירושו 30 ימי עסקים, ואז התובעת הגיעה במועד כדי לאסוף את הכביסה.
- למעשה, התובעת מבקשת לקבל פיצוי בסך \$1450 עבור שתי המפות שהיו כמעט חדשות.

ג. טענות הנתבע

הנתבע טען כמה טענות עובדתיות:

1. הנתבע טען שאינו זוכר כמה פעמים התובעת מסרה כביסה לניקוי, אבל נראה שמדובר בשלוש-ארבע פעמים.
2. בפעם הראשונה הכביסה הגיעה והוחזרה עם שליח ללא תשלום נוסף.
3. בניקוי החוזר נראה לו שהכביסה הגיעה והוחזרה עם שליח, אבל הוא אינו בטוח.
4. הנתבע טען שאינו זוכר שהתובעת אמרה שהיא גרה רחוק.
5. סוכם על החזרה עם שליח, ולא נגבה עבורה תשלום למרות שמדובר במעט כביסה, בגלל הכביסה הראשונה שהייתה גדולה.
6. כאשר התובעת מסרה את הכביסה תקנון המכבסה היה תלוי במקום בולט, אולי במקום שונה מזה שבו הוא תלוי כעת.

עמוד 2 מתוך 7

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

7. אמנם היה תלוי שלט על המכבסה שהיא סגורה בפסח, אבל בפועל המכבסה עבדה באופן חלקי גם בפסח.
  8. כאשר התובעת פנתה אליו הוא אמר לה שהכביסה הוחזרה לה עם שליח שהניח את הכביסה ליד דלת הבית, ובכל זאת הסכים לבדוק שוב.
  9. הנתבע הציע להזמין את השליח שיעיד כי אכן החזיר את המפות.
  10. בתקנון כתוב שהמכבסה אינה אחראית לכביסה לאחר 30 יום מהמסירה, וכן שבמקרה של נזק המכבסה תשלם עד פי 7 עד 10 מעלות הכביסה.
  11. בהמשך הוא הציע פשרה לפני משורת הדין.
- הנתבע טען מספר טענות משפטיות:

1. התקנון של המכבסה מחייב כיוון שהיה תלוי במקום בולט וכיוון שלכל המכבסות יש תקנונים דומים.
2. על פי התקנון, המכבסה אינה אחראית לכביסה לאחר 30 יום, והתובעת הגיעה לאסוף את הכביסה לאחר 32 יום.
3. כיוון שהמכבסה הייתה פתוחה בפסח יש לספור גם ימים אלה.
4. אין הוכחה מהקבלה שהוצגה שזה מחיר המפות שנמסרו.
5. הנתבע לא היה מודע למחיר הגבוה מאד של המפות, כפי שטוענת התובעת, כיוון שהיא לא אמרה על כך דבר.
6. גם על הצד שיש חיוב, החיוב כמבואר בתקנון הוא פי 7-10 מעלות הכביסה עצמה בלבד.

ד. נושאי הדיון

1. האם הנתבע החזיר את המפות?
2. האם התקנון היה תלוי במקום בולט?
3. האם התקנון מחייב בהיותו מנהג המדינה?
4. פרשנות התקנון
5. שיעור האחראיות של הנתבע במקרה של אובדן מפה יקרה
6. הוצאות משפט

ה. האם הנתבע אכן החזיר את המפות?

כאמור לעיל, הנתבע הציע להזמין לעדות את השליח ובהסכמת שני הצדדים, הנייל העיד בטלפון עם רמקול לאזני שני הצדדים.

בעדותו אמר השליח שהוא עושה כעשר שליחויות יום ואינו זוכר את פרטי המשלוחים, ובכלל זה את המשלוח המדובר. בנוסף, הוא אמר שהמכבסה נוהגת לגבות עבור כביסה עם משלוח 130 ₪, כך שאם לדוגמא עלות הכביסה היא 30 ₪ עלות המשלוח היא 100 ₪.

עמוד 3 מתוך 7

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Brurya St. Main Office:

טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

בנוסף, הושמעו בבית הדין הקלטות של שתי שיחות בין הצדדים מהתאריכים: 11.06.19, 07.07.19. בשתי השיחות הנתבע מעלה טענות שונות אולם איננו טוען שהמפות הוחזרו.

לעומת זאת, לפני שהשליח העיד וההקלטות הושמעו אמר הנתבע כך (פרו' עמ' 2):

נתבע – לא, בשלב מסויים היא באה וביקשה את המפות. דבר ראשון שאמרתי לה, שלחנו לך את המפות, הנה השליח, דיברתי איתו והוא אמר שהוא הביא את המפות.

דברי הנתבע נסתרו על ידי השליח שלא ידע במה מדובר ועל ידי ההקלטות.

לפיכך, אני נאלץ לקבוע שהנתבע לא אמר אמת ומעמדו כשל מי שהוחזק כפרן שאיננו נאמן בדין זה.

ו. האם התקנון היה תלוי במקום בולט?

הנתבע אמר בדיון כך (פרו' עמ' 3):

נתבע – ...זה צד אחד של הדברים, צד השני של הדברים זה התקנון שלנו, לא חייבתי אותה להיכנס למכבסה, יש לנו תקנון שפרסמתי אותו. גם לקולגות שלי יש, הוא מופיע גם בחזית החלון של החנות.

אב"ד – תשלח אלינו צילום החלון של המכבסה עם התקנון.

ואכן הנתבע הציג צילום של התקנון התלוי ליד דלת הכניסה. אולם, לאחר מכן התובעת הציגה סרטון שצילמה במכבסה ובה התקנון אינו מופיע באותו מקום.

זה מקרה שני שבו הנתבע לא אמר אמת ולכן דינו כמי שהוחזק כפרן.

ז. האם התקנון מחייב בהיותו מנהג המדינה?

מאחר שהנתבע הוחזק כפרן הרי שהתובעת נאמנת שטענותיה הם אמת (שו"ע חו"מ עט, א-ה). ועדיין יש לבחון האם ע"פ טענותיה היא זכאית לפיצוי. הנתבע טען שהתקנון מחייב כיוון שהוא מפורסם באתר של המכבסה וכן זהו תקנון מקובל אצל כל המכבסות ברמה של המכבסה שלו.

לבקשתי יצאו שני הצדדים למכבסה סמוכה לבית הדין וחזרו עם צילום התקנון המופיע על כל קבלה, ותוכנו דומה לתקנון הנתבע.

בנוסף, בדקתי בעצמי שתי מכבסות נוספות בירושלים – מכבסת המרכז ומכבסת עמק רפאים – ומצאתי ששתיהן כותבות תנאים דומים על הקבלות (הועברו לידי הצדדים להערות).

בתגובה לתקוננים שהוצגו כתבה התובעת כי סעיפי התקנון הם בגדר סעיף מקפח בחוזה אחיד, אשר אינו תקף על פי החוק.

עמוד 4 מתוך 7

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem
Main Office: 2 Brurya St. P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

דיון: אכן יש מקום לומר שחוק זה בעל תוקף הלכתי (ראו מדיניות הדין בעניין חוקי המדינה), ועל כן יש לדון בו. להבנתו, להלן סעיפי החוק הרלבנטיים:

3. בית משפט ובית הדין יבטלו או ישנו, בהתאם להוראות חוק זה, תנאי בחוזה אחיד שיש בו - בשים לב למכלול תנאי החוזה ולנסיבות אחרות - משום קיפוח לקוחות או משום יתרון בלתי הוגן של הספק העלול להביא לידי קיפוח לקוחות (להלן - תנאי מקפח).

4. חזקה על התנאים הבאים שהם מקפחים:

(1) תנאי הפוטר את הספק, באופן מלא או חלקי, מאחריות שהיתה מוטלת עליו על פי דין אילולא אותו תנאי, או המסייג באופן בלתי סביר את האחריות שהיתה מוטלת עליו מכוח החוזה אילולא אותו תנאי;

אולם, לדעתי לא מדובר בסעיפים מקפחים. זאת, כיוון שכעת מכבסות גובות תשלום נמוך על ניקיון ללא תלות בשווי הבגד. כגון, 124 ₪ שנגבו במקרה זה עבור מפה בשווי \$1400 לערך. אם תתקבל פסיקה המחייבת את המכבסה בפיצוי מלא עבור בגדים יקרים, יידרשו המכבסות להעלות את דמי הכביסה כדי לממן את עלות האחריות המלאה, והעלות תושת על הלקוחות. בעיני, המצב הנוכחי, בו עלות הכביסה נמוכה ואחריות מוגבלת, אינו מקפח ביחס לחלופה שהיא עלות כביסה יקרה לצד אחריות מלאה.

בנוסף, כבר מצאנו תקנה בחז"ל לפטור סבל ששבר את המשא, למעט במקרה של נזק, כפי שנפסק בשו"ע (חו"מ דש, א):

המעביר חבית ממקום למקום בשכר, ונשברה, דין תורה הוא שישלם, שאין זה אונס גדול, והרי השבירה כגניבה ואבידה שהוא חייב בהן, אבל תקנו חכמים שיהיה חייב שבועה שלא פשע בה, שאם אתה אומר ישלם, אין לך אדם שיעביר חבית לחבירו. ולפיכך עשו בו שבירת החבית כמיתת הבהמה ושבירתה.

דהיינו, כיוון שדמי הסבלות הם נמוכים מאד ביחס לשווי חלק מהמשאות, הטלת אחריות מלאה על הסבל תגרום לסגירת מקצוע הסבלות. מצב דומה קיים גם במקרה שלפנינו, ואכן השוק החופשי מצא את הפתרון הטוב לבעיה זו. ממילא אינני רואה מקום לקבוע שמדובר בסעיף מקפח.

אשר על כן, אני סבור שיש מנהג שישנו תקנון המגביל את אחריות המכבסות בזמן ובגובה הפיצוי, ומנהג זה חל גם על הצדדים שלפנינו. בשולי הדברים אוסיף שהדעת נותנת שכיוון שזהו המנהג, הרי שהתובעת הייתה מוסרת את המפה היקרה לכביסה גם אילו ידעה על התקנון, ולכן הוא מחייב גם אותה.

עמוד 5 מתוך 7

ח. הגבלת משך האחריות

עובדה מוסכת היא שהתובעת הגיעה לחנות 32 ימים לאחר שמסרה את המפות לכביסה. האם בכך נפטר הנתבע מכל אחריות, כיוון שעברו יותר מ-30 יום?

אני סבור שהנתבע נשאר אחראי וזאת משתי סיבות:

1. כיוון שחג הפסח היה כלול באמצע הימים הללו, ועובדה מוסכמת היא שהנתבע תלה על המכבסה שלט שבו נכתב שהיא סגורה בפסח. להבנתי, מסתבר לקבל את טענת התובעת שאין לכלול ימים אלה במניין 30 הימים. זאת, גם אם נקבל את טענת הנתבע שבפועל המכבסה הייתה פתוחה. שהרי הלקוחות לא ידעו זאת וממילא לא ניסו להגיע.
2. לכך יש להוסיף שהתובעת טענה שאמרה לנתבע שהיא אינה גרה באזור אלא מגיעה לתחזק את דירת דודתה במיוחד. כאמור, אני מאמין לטענות התובעת בגלל שהנתבע הוחזק כפרן. מה גם שהנתבע עצמו הודה בכתב ההגנה שלו שהתובעת מגיעה לירושלים לעתים רחוקות. ממילא, יש החרגה של התובעת מארכת הזמן שנקבעה בתקנון.

לאור האמור אני קובע שאיחור הנתבעת ביומיים לאיסוף הכביסה אינו פוטר את הנתבע.

ט. שיעור האחריות של הנתבע במקרה של אובדן מפה יקרה

הנתבע הוא אומן, ודינו כשומר שכר, כפי שנפסק: **"כל האומנים שומרי שכר"** (משנה בבא מציעא ו, ו) וכן נפסק בשו"ע חו"מ שו, א. שומר שכר חייב בגניבה ואבדה כמבואר בשו"ע (חו"מ שג, ב).

כיוון שהתובעת טוענת שהנתבע אמר לה שהמפה אבדה, הרי שהיא נאמנת. כמו כן, היא נאמנת לטעון שהמפות שאבדו הן אלה שמופיעות בקבלה שהוצגה בבית הדין, כך שמחירן הוא לכל הפחות \$1450.

אלא שכאן עולות שתי שאלות:

שאלה אחת היא האם הנתבע פטור כיוון שלא ידע שמדובר במפה יקרה? בעניין זה נחלקו הפוסקים (ראו: שו"ע חו"מ רצא, ד; קצות החושן שם, ד; ש"ך חו"מ עב, מ; עדו רכניץ, חיובי שומרים מהותה ומקורם, אסיף ב (תשע"ה), עמ' 287-288).

אלא שבמקרה שלפנינו יש מקום לחייב לכל השיטות. כיוון שמדובר במכבסה במרכז העיר שמקבלת כביסה בהיקפים גדולים, ומן הסתם נמסרים גם פריטים יקרים. כיוון שהמכבסה אינה דורשת דיווח על שווי הפריט הרי שהיא לוקחת בחשבון את האפשרות שיימסרו לה פריטים יקרים מאד.

כאן אנו עוברים לשאלה השנייה, והיא האם התקנון מגביל את אחריות המכבסה?

בתקנון של המכבסה נכתב: **"במקרה שנעשה נזק על ידי המכבסה לפריט לבוש כלשהו המכבסה תפצה עד 10-7 פעמים ממחיר הניקוי"**. לעומת זאת בתקנונים של מכבסות אחרות שהוצגו בתיק זה, מצוין שישנה הגבלת אחריות גם במקרה של אבדה.

עמוד 6 מתוך 7

כעת יש לשאול, האם מדובר כאן על הגבלת אחריות רק במקרה של נזק או שמא גם במקרה של אבדה? אני סבור שהגבלת האחריות היא גם במקרה של אבדה, משני טעמים:

1. יש להניח שבעלי המכבסה אינם משפטנים ואינם מבחינים בין נזק לאבדה, וכך גם הלקוחות. לראיה, בתקנון של מכבסת המרכז ומכבסת עמק רפאים כתוב שהגבלת האחריות היא במקרה של: נזק, שריפה או אבדה. להבנתי שריפה היא סוג של נזק ובכל זאת היא מוזכרת בנפרד, זאת, כאמור, כיוון שהניסוח אינו משפטי.
2. גם אם נניח שהניסוח מדויק, הרי שנוק חמור יותר מאבדה שנעשית במחדל ובחוסר מודעות. ממילא, אם יש פטור מנזק קל וחומר שיש פטור באבדה.

בשול הדברים יש להעיר כי גם אילו הייתי מחייב את הנתבע במלוא הנזק, עדיין לא היה מדובר בכל סכום התביעה. זאת, כיוון שמדובר במפה לא-חדשה, אשר מן הסתם ערכה בשוק נמוך מאשר מפה חדשה. שהרי אנשים שנוהגים לקנות מפות יקרות כאלה, לא יקנו מפה שכבר נעשה בהן שימוש (אפילו יחיד) כדי לחסוך כסף, אא"כ מדובר על חסכון גדול.

לסיכום, אחריות הנתבע מוגבלת עד לפי עשרה מעלות הכביסה, קרי עד לסך 1240 ₪ בלבד.

י. הוצאות משפט

כאמור הנתבע לא אמר אמת בבית הדין והדבר חמור מאד.

במקרה בו אדם נוהג בחוסר יושר במהלך דיון בבית דין, יש מקום לחייב אותו בהוצאות משפט. ולכן הנתבע יחויב בעלות האגרה במלואה בסך 200 ₪ ובסך 1000 ₪ נוספים עבור ביטול זמנם של התובעת ובעלה שנדרשו להתמודד עם טענות הנתבע.

סה"כ ישלם הנתבע 1200 ₪ עבור הוצאות משפט.

יא. החלטה

1. הנתבע ישלם לתובעת סך 2,440 ₪ עבור הנזק ועבור הוצאות משפט.
  2. יש לבצע את התשלום בתוך 35 יום מהתאריך הנקוב על פסק הדין.
  3. כיוון שמדובר במסלול של תביעות קטנות אין אפשרות ערעור על פס"ד זה.
- פסק דין ניתן ביום ד' כסלו תש"פ, 02 דצמבר 2019.

והאמת והשלום אהבו

בזאת באתי על החתום

הרב עידו רכניץ אב"ד

עמוד 7 מתוך 7